

PRACE NAUKOWE

Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu

RESEARCH PAPERS

of Wrocław University of Economics

Nr 342

Ubezpieczenia wobec wyzwań XXI wieku

Redaktor naukowy
Wanda Ronka-Chmielowiec

Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu
Wrocław 2014

Redaktor Wydawnictwa: Aleksandra Śliwka
Redaktor techniczny: Barbara Łopusiewicz
Korektor: Barbara Cibis
Łamanie: Comp-rajt
Projekt okładki: Beata Dębska

Publikacja jest dostępna w Internecie na stronach:
www.ibuk.pl, www.ebscohost.com,
w Dolnośląskiej Bibliotece Cyfrowej www.dbc.wroc.pl,
The Central and Eastern European Online Library www.ceeol.com,
a także w adnotowanej bibliografii zagadnień ekonomicznych BazEkon
http://kangur.uek.krakow.pl/bazy_ae/bazekon/nowy/index.php

Informacje o naborze artykułów i zasadach recenzowania znajdują się
na stronie internetowej Wydawnictwa
www.wydawnictwo.ue.wroc.pl

Kopiowanie i powielanie w jakiegokolwiek formie
wymaga pisemnej zgody Wydawcy

© Copyright by Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wrocław 2014

ISSN 1899-3192
ISBN 978-83-7695-461-5

Wersja pierwotna: publikacja drukowana

Druk i oprawa:
EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek

Spis treści

Wstęp	9
Maria Balcerowicz-Szkutnik, Włodzimierz Szkutnik: Sektor ubezpieczeń w krajach postradzieckiej Azji Środkowej	11
Teresa H. Bednarczyk: The systemic relevance of the reinsurance industry	28
Krystyna Ciuman: Finansjalizacja a sektor ubezpieczeń	37
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk: Analiza najważniejszych pozycji wynikowych według grup ubezpieczeń działu II w Polsce dla lat 2009-2011	44
Andrzej Grzebieniak: Ocena narzędzi marketingowych stosowanych przez zakłady ubezpieczeń w procesie zarządzania relacjami z klientami	57
Monika Hadaś-Dyduch: Zarządzanie ryzykiem poprzez ubezpieczenie	66
Beata Jackowska: Wpływ proporcji płci ubezpieczonych na wysokość jednorazowych składek netto w ubezpieczeniach na życie	77
Beata Jackowska, Tomasz Jurkiewicz, Ewa Wycinka: Satysfakcja przedsiębiorstw sektora MŚP z likwidacji szkód ubezpieczeniowych	87
Anna Jędrzychowska, Patrycja Kowalczyk-Rólczyńska, Ewa Poprawska: Sytuacja na rynku ubezpieczeń komunikacyjnych w Polsce na tle rynku europejskiego	98
Marcin Kawiński: Pozasądowe rozstrzyganie sporów a ochrona konsumentów branży ubezpieczeniowej	111
Nadezda Kirillova: Insurance for companies and households in Russia	127
Robert Kurek: Arbitraż nadzorczy na rynku usług finansowych – identyfikacja zjawiska	132
Piotr Majewski: Ubezpieczenia pojazdów zabytkowych	140
Marek Monkiewicz, Grażyna Sordyl, Bogusław Bamber: Alternatywne metody wykorzystania funduszu pomocowego zarządzanego przez Ubezpieczeniowy Fundusz Gwarancyjny (UFG)	150
Magdalena Mosionek-Schweda: Model Altmana jako narzędzie do oceny ryzyka upadłości przedsiębiorstw	164
Joanna Niżnik: Reformowanie systemów emerytalnych państw Europy Środkowej po kryzysie finansowym 2008 r. na przykładzie Czech i Węgier	176
Dorota Ostrowska: Insurance Guarantes market development in Poland in the years 2006-2012	186
Sylwia Pińkowska-Kamieniecka: Obowiązkowe zakładowe programy emerytalne w Europie	196
Piotr Pisarewicz: Nowe standardy rynku <i>bancassurance</i> w zakresie ubezpieczeń z elementem inwestycyjnym lub oszczędnościowym	206

Maria Płonka: Kierunki internacjonalizacji zakładów ubezpieczeń ze szczególnym uwzględnieniem towarzystw ubezpieczeń wzajemnych ...	216
Agnieszka Przybylska-Mazur: Wybrane wielkości statystyczne w podejmowaniu decyzji o prywatnych ubezpieczeniach zdrowotnych	225
Filip Przydróżny: Komunikacja zakładu ubezpieczeń z otoczeniem w kryzysie zaufania	236
Ryszard Pukała: Konsekwencje wstąpienia Rosji do WTO dla rosyjskiego rynku ubezpieczeniowego	245
Joanna Rutecka: Dodatkowe zabezpieczenie emerytalne – charakterystyka i czynniki rozwoju	256
Edyta Sidor-Banaszek: Wykorzystanie wskaźnika ALE (<i>Active Life Expectancy</i>) w ubezpieczeniu od ryzyka niesamodzielności	267
Ewa Spigarska: Sprawozdawczość zakładów ubezpieczeń dla potrzeb rachunkowości i dyrektywy Wyplacalność II – podobieństwa i różnice	278
Ilona Tomaszewska, Renata Pajewska-Kwaśny: Szkody środowiskowe w świetle regulacji zawartych w dyrektywie ELD	288
Tatiana Verezubova: Doskonalenie monitorowania wypłacalności zakładów ubezpieczeń	298
Damian Walczak: Wybrane problemy dodatkowego zabezpieczenia emerytalnego rolników w Polsce	306
Stanisław Wieteska: Dylematy ubezpieczenia mienia w obiektach wielko-przestrzennych wysokiego składowania od skutków dymu pożarowego	316
Alicja Wolny-Dominiak: Loss reserving using growth curve modeling	331
Wojciech Wiśniewski: Wpływ technologii informatycznych na zmiany organizacji likwidacji szkód	338
Tomasz Zapart: Kalkulacja składki ubezpieczeniowej w ubezpieczeniach komunikacyjnych dla podmiotów gospodarczych.	348
Marta Zieniewicz: Mikroubezpieczenia szansą dla mikro- i małych przedsiębiorstw w Polsce – przykład branży transportowej	359

Summaries

Maria Balcerowicz-Szkutnik, Włodzimierz Szkutnik: Insurance sector in post-Soviet Asian states	27
Teresa H. Bednarczyk: Systemowe znaczenie sektora reasekuracyjnego	36
Krystyna Ciuman: Financialisation within the insurance sector	43
Magdalena Chmielowiec-Lewczuk: Analysis of the most important income and cost position for nonlife insurance companies from the Polish market in the time period 2009-2011	56

Andrzej Grzebieniak: The evaluation of marketing tools used by insurance companies in the process of managing the relations with clients	65
Monika Hadaś-Dyduch: Managing risk through insurance	76
Beata Jackowska: The influence of gender structure of the insured on net single premiums in life insurance	86
Beata Jackowska, Tomasz Jurkiewicz, Ewa Wycinka: SMEs' satisfaction with insurance claims settlement	97
Anna Jędrzychowska, Patrycja Kowalczyk-Rólczyńska, Ewa Poprawska: The situation on the motor insurance market in Poland against a background of the European market	109
Marcin Kawiński: Alternative dispute resolution and consumer protection within insurance market	126
Nadezda Kirillova: Ubezpieczenia dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w Rosji	131
Robert Kurek: Supervisory arbitrage at the financial services market – the phenomenon identification	139
Piotr Majewski: Historic vehicles insurance	149
Marek Monkiewicz, Grażyna Sordyl, Bogusław Bamber: Alternative methods of use of the assistance fund managed by the Insurance Guarantee Fund (IGF)	163
Magdalena Mosionek-Schweda: The Altman model as a tool to predict bankruptcy of companies	175
Joanna Niżnik: The reform of pension systems in Middle Europe after the 2008 financial crisis on the example of Czech and Hungary	185
Dorota Ostrowska: Rozwój rynku gwarancji ubezpieczeniowych w Polsce w latach 2006-2012	195
Sylwia Pieńkowska-Kamieniecka: Mandatory occupational pension schemes in Europe	205
Piotr Pisarewicz: New bancassurance standards of insurance investment products and products with saving component	215
Maria Płonka: Directions of internationalization of insurance undertakings with particular emphasis on mutual insurance companies	224
Agnieszka Przybylska-Mazur: Selected statistical values in decision-making when selecting private health insurance	235
Filip Przydróżny: Communication of insurance company with the environment in trust crisis	244
Ryszard Pukała: Consequences of the Russian accession to the WTO for the Russian insurance market	255
Joanna Rutecka: Supplementary old-age pension security – basic characteristics and main factors of its growth	266
Edyta Sidor-Banaszek: Active life expectancy in a stand-alone policy	277

Ewa Spigarska: Reporting of the insurance companies for accounting purposes and the Solvency II Directive – similarities and differences	287
Ilona Tomaszewska, Renata Pajewska-Kwaśny: Impact of EU legislation on the development of environmental insurance	297
Tatiana Verezubova: Control of solvency of insurers of the Republic of Belarus	305
Damian Walczak: Some problems faced by farmers in Poland regarding additional retirement savings	315
Stanisław Wieteska: Property insurance dilemmas in high storage objects from the effects of fire smoke	330
Alicja Wolny-Dominiak: Kalkulacja rezerwy szkodowej z wykorzystaniem krzywej wzrostu	337
Wojciech Wiśniewski: Impact of IT technologies on changes of organization of claims settlement	347
Tomasz Zapart: The calculation of the insurance premium in motor insurance for business entities.	358
Marta Zieniewicz: Microinsurance as a chance for micro and small business – an example of transport industry	366

Nadezda Kirillova

Financial University under the Government of the Russian Federation, Moscow

INSURANCE FOR COMPANIES AND HOUSEHOLD IN RUSSIA

Summary: The article describes pressing questions of insurance for companies and households in Russia. It presents the characteristics of the Russian insurance market, its main indicators, development trends and problems. The author allocates some groups of the corporate and individual insurance depending on certain factors. She shows historical retrospective individual insurance; the main problems of the development of individual insurance, depending on various factors, caused by insurers, policyholders, professional environment and society as a whole. The author defines the main objectives of the insurance market for today, highlighting the special role of life insurance.

Keywords: insurance for companies and households, groups of the corporate and individual insurance, main problems of the development of individual insurance, main objectives of the insurance market.

DOI: 10.15611/pn.2014.342.11

1. Modern Russian insurance market at a glance

On 31 December 2012 in Russia in the state register of insurance entities there were registered 469 insurers, including 458 insurance companies and 11 mutual insurance companies. In 2011 there were 579 insurers, including 572 insurance companies and 7 mutual insurance companies.

This decreasing number of insurance companies is due to the increase of capital requirements of insurers (an increase of 4 times since 01.01.2012). Thus, in 2012 the number was reduced about 20% in comparison with 2011 (in 2011 as compared with 2010 – 14.3%).¹

The insurance market in the Russian Federation in 2012 was characterized by the following figures.

Total sum of the all types of insurance:

- insurance premiums 812.47 billion rubles (121.5% in comparison to 2011),

¹ http://www.fcs.m.ru/ru/contributors/insurance_industry/statistics.

- payments 370.78 billion rubles (121.4% in comparison to 2011)²,
- insurance premiums to GDP 1.3% (GDP – 62,599 bn. r.)³.

Premium growth occurred due to the growth of insurance against accident and sickness and transport insurance (Table 1).

Table 1. Premiums and payments in the Russian Federation, 2012

Type of insurance	Premiums			Payments		
	Bn.r.	% of total	% (the previous year)	Bn.r.	% of total	% (the previous year)
Life insurance	52.88	6.5	151.1	13.35	3.6	172.5
Personal insurance (non life)	183.97	22.6	124.7	92.35	24.9	112.3
Property insurance	375.71	46.3	112.2	181.6	49.0	123.3
Liability insurance	30.03	3.7	108.3	5.35	1.4	145.4
Business and financial risks	19.66	2.4	159.1	2.04	0.6	135.1
Total voluntary insurance	662.25	81.5	118.8	294.69	79.5	121.5
Compulsory insurance of civil liability motor owners	121.44	14.9	117.1	64.13	17.3	113.6
Other than medical and motorcycle	28.78	3.6	381.7	11.96	3.2	184.3
Total compulsory	150.22	18.5	135.0	76.09	20.5	120.9
Total voluntary and compulsory	812.47	100.0	121.5	370.78	100.0	121.4

Source: <http://www.fcsm.ru>.

2. Individual and corporate insurance

At the beginning of 2012 the amount of insurance contracts was 81.7 mln rubles (+7.5% per year) (133.2 mln. – in 2011)⁴, including:

- individuals – 74.3 million (+12.8%),
- entities – 7.4 million (–26.6%).

The main share of 90.9% of contracts was with individuals (in the previous period – 86.7%) (Figure 1).

It is impossible to distinguish corporate and individual insurance due to the following factors:

- social packages in enterprises,
- enforcement forms (loans, mortgages, travel, events, sports and health care complexes, etc.),
- the absence of separate accounting for certain types of small business insurance.

² <http://www.fcsm.ru>.

³ http://www.gks.ru/wps/wcm/connect/rosstat_main/rosstat/ru/statistics/accounts.

⁴ http://www.gks.ru/bgd/regl/B12_04/IssWWW.exe/Stg/d05/1-strah.htm SSC (State Statistics Committee). The insurance industry in 2011.

Corporate insurance refers to:

- insurance programs of industrial complexes (large property, liability, construction, continuous manufacturing processes, personnel, etc.),
- space programs,
- military complexes,
- bancassurance, export credit insurance,
- insurance of foreign trade activities,
- agricultural insurance,
- property of legal entities (including public property),
- medium and small business.

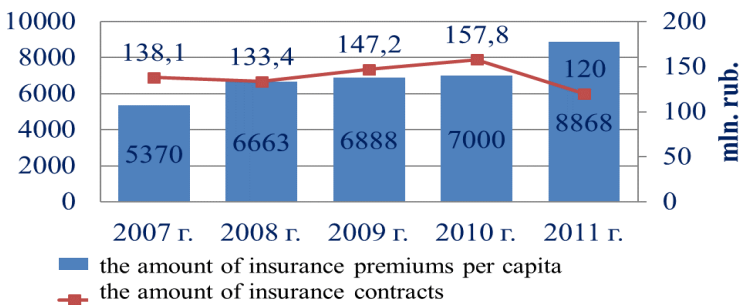

Figure 1. The number of insurance contracts and premiums *per capita*

Source: *The development strategy of the insurance activities in the Russian Federation 2020.*

A new stage of development of the Russian insurance market started about twenty years ago in 1992 with the adoption of “On Insurance” law and the property insurance of enterprises is a market driver. In 2012, the share of premiums was more than 40% (Table 1). But in practice a large proportion of private insurance refers to the corporate one (staff insurance). Why is not the classic individual insurance developed?

3. Some historical facts from individual insurance

Individual insurance can be subdivided into several stages:

- USSR – *gosstrakh* (negative public attitudes, however, confidence in insurance payments),
- the 1990s – “gray schemes”, the negative experience, changing financial foundations of insurance,
- the 2000s – the emergence of insurance programs of large industrial enterprises, forced bancassurance,

- the 2010s – the emergence of interest in the insurance, the first positive experience, increase of insurance culture, travel insurance, development of compulsory insurance of car owners, voluntary health insurance.

Nowadays there are some general problems of individual insurance. They are caused by insurers and result from:

- unfriendly insurance service,
- lack of formalized rules and agreements,
- difficult conditions of settlement of losses,
- lack of supply of required quality,
- lack of representation of insurers in some subjects of the Russian Federation.

They are caused by policyholders and result from:

- the lack of skills and habits of insurance (historical and mental reasons),
- social quality of life – insurance illiteracy,
- low solvent demand⁵,
- social disparities⁶.

They are caused by professional environment and result from:

- unfavorable legal framework,
- absence of federal and regional support (except for certain regions, for instance Perm, voluntary medicine, etc.);
- lack of practice of settling disputes between insurers and policyholders,
- lack of insurance coverage of small enterprises in rural area (territorial imbalances of the market as a result of price and other factors).

They are caused by society as a whole and result from:

- negative experience of insurance (characteristic not only of the Russian Federation);
- development of mandatory forms that are perceived as additional taxes.

For today the main objectives of the insurance market are the following:

- reorientation to the interests of insurance consumers,
- creation a system for the protection of consumers interests (ombudsman, arbitration courts, associations of the protection, development of regulatory framework, etc.),
- development of long-term insurance (life, health, pension),
- customer diversification of insurance products and a certain formalization of rules and agreements,
- improving insurance literacy,
- professional standards of activity,
- development of voluntary types of insurance.

⁵ Cash income per capita amounted to 22,810.7 rubles a month (+4.2% against 2011). The average size of pensions for 2012 amounted to 9,040.5 rubles (+4.9% to 2011), Stat. Survey of the Russian Federation, 2012.

⁶ In 2012 the share of 10% most of the of the richest population accounted 30.8% of total income, the share of the poorest 10% of the population accounted 1.9%, Stat. Survey of the Russian Federation, 2012.

In the development of voluntary insurance a very important role is played by life insurance. Today life insurance in Russia cannot be compared with developed markets share of insurance premiums (6.5% of the total amount of premiums in 2012). The value of life insurance is due to:

- opportunity to improve the quality of life,
- new insurance technologies,
- facilitation of budget burden,
- reducing social tensions;
- investment sources,
- predictability and possibility of increase of insurance companies financial stability.

4. Conclusion

Russian insurance market is dominated by corporate insurance and practically not developed individual insurance. Low share of life insurance, which is mainly due to low effective demand, insurance illiteracy, difficult conditions claim settlement and low quality offers of insurance companies, is especially alarming.

It is necessary not only to declare the tasks of development of life insurance and classical types in the insurance market development strategy, but also to offer real actions to improve the financial stability of insurers, to improve the quality of insurance services and to eliminate the insurance illiteracy.

References

www.fcsm.ru.

www.gks.ru.

Project. *The development strategy of the insurance activities in the Russian Federation 2020.*

UBEZPIECZENIA DLA PRZEDSIĘBIORSTW I GOSPODARSTW DOMOWYCH W ROSJI

Streszczenie: Artykuł odpowiada na ważne pytania dotyczące ubezpieczeń dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych w Rosji. Przedstawia on charakterystykę rosyjskiego rynku ubezpieczeń, jego główne wskaźniki, tendencje rozwojowe i problemy. Autorka dokonuje podziału kilku grup zbiorowych i indywidualnych ubezpieczeń w zależności od pewnych czynników. Przedstawia indywidualne ubezpieczenia w przeszłości, główne problemy ich rozwoju w zależności od czynników wywołanych przez ubezpieczycieli, ubezpieczających, czynniki ludzkie i środowisko jako całość. Definiuje główne cele współczesnego rynku ubezpieczeń, podkreślając specjalną rolę ubezpieczeń na życie.

Słowa kluczowe: ubezpieczenia dla przedsiębiorstw i gospodarstw domowych, grupy zbiorowych i indywidualnych ubezpieczeń, główne problemy rozwoju ubezpieczeń indywidualnych, główne cele rynku ubezpieczeń.